

กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice

การจัดการความรู้ของ กอศ.ยศ.ทร.

ประจำปี ๒๕๖๐

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นตามมติที่ประชุมจัดการความรู้ ยศ.ทร. ซึ่งมีการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดการความรู้ของ ยศ.ทร. เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๒ ก.พ.๖๐ ณ ห้อง ๑๑๒ อาคาร สรส.ยศ.ทร. และประชุมการจัดการความรู้ เมื่อ ๒๗ มี.ค.๖๐ ณ ห้องประชุม ๑๑๒ อาคาร สรส.ยศ.ทร. โดยในการประชุมแต่ละครั้ง คณะทำงาน KM ของ ยศ.ทร. ได้มอบงานให้แต่ละหน่วยไปปฏิบัติ หนึ่งในนั้นคือการจัดทำคำสั่ง KM ของ นขต.ยศ.ทร. แผนงานที่จัดทำ KM ปี ๖๐ ตามแบบฟอร์ม OSL, OPL, OPK แบบการเก็บองค์ความรู้ แบบบันทึกเรื่องเล่า การคัดเลือกองค์ความรู้ที่จะจัดทำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ BP ส่งประกวดในวัน KM Day โดยวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบอย่างน้อย ๑ องค์ความรู้ พร้อมด้วยคู่มือ ๑ เล่ม

ในการนี้ กอศ.ยศ.ทร. ได้กำหนดหัวข้อ “กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.” ซึ่ง กอศ.ยศ.ทร. ได้ปฏิบัติต่อเนื่องมาเป็นประจำ กระบวนการดังกล่าวจะดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี จำต้องมีการเตรียมการโดยการจัดทำ KM กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ไว้เป็นแนวทาง หวังว่า BP เรื่อง “กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.” จะช่วยให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นระบบแก่หน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้สนใจทั่วไปอีกด้วย

คณะกรรมการการจัดการความรู้

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

๑๘ เมษายน ๒๕๖๐

สารบัญ

- ประวัติความเป็นมาของอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ	๑
- การจัดหน่วยในกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ	๒
- ภารกิจหน้าที่ทั่วไป	๓
- บทที่ ๑. เกริ่นนำ	๔
- วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice : BP)	๕
- หลักการและเหตุผลฯ “กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.”	๖
- กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.	๗
- บทที่ ๒. ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพัฒนา Flow Chart (แผนภูมิ)	๘
- บทที่ ๓ ผลการดำเนินงาน	๙
- บทที่ ๔. บทเรียนที่ได้รับ	๑๐
- บทที่ ๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	๑๑
- บทที่ ๖. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ และรางวัลที่ได้รับ	๑๒

แบบรายงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice

คู่มือการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.

กองอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ

ประวัติความเป็นมากองอนุศาสนาจารย์

กำเนิดกิจการอนุศาสนาจารย์ทหารเรื่อนั้น เป็นพระดำริของ พล.ร.อ. สมเด็จพระนอญยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา (ทูลกระหม่อมอัมรินทร์) ขณะทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการกระทรวงทหารเรือ

โดยเมื่อ ปี พ.ศ.๒๔๖๖ พระองค์ได้เสด็จเมืองสิงคโปร์และป็นนังอย่างเป็นการโดยเรือหลวงพระที่นั่งจักรี ในระหว่างเดินทางค้างแรมอยู่ในเรือพระที่นั่งนั้น ช่วงเวลาที่ว่างจากราชการและภารกิจอื่นๆ ทรงมีรับสั่งให้นายวงศ์ เชาวนะกวี เปรียญ ซึ่งเคยบวชเรียนและมีความรอบรู้ทางศาสนาอย่างกว้างขวางและได้ตามเสด็จในครั้งนั้น แสดงธรรมให้แก่ผู้อยู่ในเรือฟังเป็นประจำ และพระองค์เองก็ประทับฟังอยู่ด้วย ทำให้ทรงคิดถึงทหารเรือขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในทะเลหลวงว่า “ในยามที่ว่างจากภารกิจประจำวัน หากไม่มีอะไรเป็นที่เพลิดเพลิน หรือเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจแล้ว คงจะเหงาหงอยไม่น้อย เพราะมองไปทางไหนก็เห็นแต่น้ำกับฟ้า ในยามเช่นนั้น หากจะได้ตัวผู้รู้ทางศาสนามาพูดคุยอะไรให้ฟังเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญา หรือข้อคิดสะกิดใจ ก็คงจะคลายเหงาหงอยลงได้และคงจะแก้ปัญหาอื่นๆ ได้อีกมาก”

ปี พ.ศ.๒๔๖๗ ในการประชุมปรึกษาหารือราชการของกระทรวงทหารเรือคราวหนึ่ง ได้ยกเรื่องอนุศาสนาจารย์ขึ้นหารือในที่ประชุม ในที่สุดตกลงว่า “กองทัพเรือควรมีอนุศาสนาจารย์ได้” พล.ร.ต. พระยาราชวังสัน เสนาธิการทหารเรือได้เสนอชื่อ นายวงศ์ เชาวนะกวี เป็นอนุศาสนาจารย์ ที่ประชุมเห็นชอบเป็นเอกฉันท์

ต่อมาได้มีคำสั่งให้นายวงศ์ เชาวนะกวี เข้าทดลองปฏิบัติราชการ ณ กระทรวงทหารเรือ เป็นเวลา ๑๕ วัน เมื่อครบ ๑๕ วันแล้ว จึงได้มีคำสั่งบรรจุเป็นอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๗ จึงถือว่า อนุศาสนาจารย์ทหารเรือได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๖๗

ในระยะเริ่มต้นกิจการอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ มีฐานะเป็นเพียง “ตัวบุคคล” สังกัดอยู่ในกรมเสนาธิการทหารเรือ จนกระทั่งปี พ.ศ.๒๔๘๖ กองทัพเรือได้ปรับปรุงจัดส่วนราชการขึ้นใหม่ และได้โอนกิจการอนุศาสนาจารย์ ซึ่งสังกัดอยู่ในกรมเสนาธิการทหารเรือไปขึ้นสังกัด อยู่ในกรมยุทธศึกษาทหารเรือ พร้อมกับยกฐานะขึ้นเป็นแผนก เรียกว่า “แผนกอนุศาสนาจารย์” ตามคำสั่ง กท. ที่ ๒๑๓/๘๖ ลง ๘ ก.ย.๘๖ ข้อ ๑๑. (๔) โดยมีหน้าที่ในการอบรมทหารทางจิตใจเพื่อให้มั่นคงอยู่ในศีลธรรมและกิจการเกี่ยวกับพิธีทางศาสนา และได้มีคำสั่งให้รองอำมาตย์โท มหาวงศ์ เชาวนะกวี เป็นหัวหน้าแผนก

กระทั่งปี พ.ศ.๒๔๙๖ กองทัพเรือได้ปรับปรุงส่วนราชการในกรมยุทธศึกษาทหารเรือขึ้นใหม่ ได้ยกแผนกอนุศาสนาจารย์ขึ้นเป็นกองเรียกว่า “กองอนุศาสนาจารย์” ตั้งแต่นั้น

การจัดหน่วยในกองอนุศาสนาจารย์

● ♦กองอนุศาสนาจารย์ ♦	
● ผอ.กอส.ยศ.ทร.	● น.อ.(พิเศษ)(๑)
● รอง ผอ.กอส.ยศ.ทร.	● น.อ.(๑)
● อศจ.อาวุโส กอส.ยศ.ทร.	● น.อ.(๑)
● ประจำกอง	● ร.อ.(๑)
● เสมียน	● พันจ่า(๑)
● เสมียน	● จ่า(๑)

♦แผนกวิชาการ ♦	♦แผนกอบรมศีลธรรม ♦	♦แผนกศาสนพิธี ♦	♦แผนกจิตนิเทศ ♦
● น.ท.(๑)	● น.ท.(๑)	● น.ท.(๑)	● น.ท.(๑)
● น.ต.(๒)	● น.ต.(๑)	● น.ต.(๑)	● น.ต.(๑)
● ร.อ.(๑)	● ร.อ.(๑)	● ร.อ.(๑)	● ร.อ.(๑)
● พ.จ.อ.(๑)	● พ.จ.อ.(๑)	● พ.จ.อ.(๑)	● พ.จ.อ.(๑)
● จ.อ.(๑)	● จ.อ.(๑)	● จ.อ.(๑)	● จ.อ.(๑)

- ที่มาของผังการจัดหน่วย : กพ.ยศ.ทร.

ภารกิจหน้าที่ทั่วไป

กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรมวัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการศาสนพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจ แก่กำลังพลของกองทัพอเรือ แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

๑. แผนกวิชาการ มีหน้าที่ค้นคว้า เรียบเรียง และเผยแพร่วิชาการเกี่ยวกับการอนุศาสนาจารย์ ให้คำแนะนำในการกำหนดแนวการสอน การอบรมศีลธรรม การจัดทำตำราเกี่ยวกับศาสนา และวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ในกองทัพอเรือ ตลอดจนวิจัยปัญหาด้านจริยธรรมและสวัสดิภาพทางจิตใจ

๒. แผนกอบรมศีลธรรม มีหน้าที่เสนอแนะและดำเนินการอบรมศีลธรรม และวัฒนธรรมแก่หน่วยต่าง ๆ ตลอดจนสอนวิชาการศาสนาและศีลธรรมในโรงเรียนต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

๓. แผนกศาสนพิธี มีหน้าที่ดำเนินการและให้คำแนะนำในด้านศาสนพิธี กำหนดอัตราและมาตรฐานควบคุม จัดทำ เก็บรักษา แจกจ่าย และจำหน่ายพระพุทธรูปบูชาประจำหน่วย รวมทั้งเสนอแนะในการกำหนดมาตรฐานโต๊ะหมู่บูชา พร้อมเครื่องประกอบ

๔. แผนกจิตนิเทศ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาในการแก้ปัญหาทางใจแก่กำลังพลของกองทัพอเรือ เยี่ยมบำรุงขวัญทหารที่ปฏิบัติราชการสนาม ทหารที่เจ็บป่วยและต้องชัง เสนอแนะการแก้ปัญหาทางขวัญและกำลังใจแก่ผู้บังคับบัญชาของหน่วย รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติการทางจิตวิทยาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์ : พัฒนาการอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม และการศาสนาให้เป็นเลิศของกองทัพเรือ

กอส.ยศ.ทร. เป็นหน่วยชั้นนำด้านการพัฒนา
การอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม และการศาสนาแก่กำลังพล ทร.

กองอนุศาสนาจารย์ทหารเรือ
กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

แผนกวิชาการ

แผนกอบรมศีลธรรม

แผนกศาสนพิธี

แผนกจิตนิเทศ

๑. เกริ่นนำ

จากฝั่งการจัดหน่วยของ ยศ.ทร. ที่มีขนาดใหญ่หลากหลายภารกิจ ได้กำหนดกรอบองค์ความรู้หลักตามภารกิจ ได้ ๕ กรอบ ๑๔ องค์ความรู้ และทุกองค์ความรู้ล้วนเปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงหัวใจ ยศ.ทร. ทั้งสิ้น ซึ่งมีการปฏิบัติงานมาตั้งแต่อดีตกว่าร้อยปี ดังนั้น การจัดทำองค์ความรู้ที่เป็น Best Practice ทุกภารกิจสามารถกระทำได้เพราะมีการปฏิบัติและพัฒนางานให้ทันสมัยตามเทคโนโลยีในปัจจุบัน ในการจัดการความรู้ของ กอส.ยศ.ทร. ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของกรมยุทธศึกษาทหารเรือ ได้รวบรวมการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ของ กอส.ยศ.ทร. ซึ่งแบ่งงานออกเป็น ๔ แผนก ได้แก่ แผนกวิชาการ แผนกอบรมศีลธรรม แผนกศาสนพิธี และแผนกจิตนิเทศ แต่ละแผนกมีหน้าที่แตกต่างกันไปตามภารกิจในส่วนของการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ที่ได้รวบรวมนี้ เป็นกระบวนการหนึ่งในหลายงานที่แผนกอบรมศีลธรรมรับผิดชอบ ฉะนั้น เพื่อเป็นแนวในการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กอส.ยศ.ทร. จึงได้ดำเนินการจัดทำกระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ไว้เป็นต้นแบบในการปฏิบัติงานต่อไป

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ(Best Practice : BP)

“กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.” เป็นหนึ่งองค์ความรู้ที่เป็นภารกิจหลักของ

แผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร.

ภารกิจ : หน้าที่อำนวยการ และดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรม วัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการศาสนพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจแก่กำลังพลของกองทัพเรือ

วิสัยทัศน์ : มุ่งพัฒนาการอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม และการศาสนาให้เป็นเลิศของกองทัพเรือ

การจัดการความรู้ของ กอศ.ยศ.ทร.

สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ ทร. ประเด็นที่ ๓ “พัฒนาระบบงานและการบริหารจัดการให้มีความทันสมัยและมีคุณภาพ”

กลุ่มความรู้ KM1	หัวข้อความรู้ KM2	หัวข้อความรู้/องค์ความรู้ KM3
กองอนุศาสนาจารย์ หน้าที่อำนวยการ และดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมและสอนศีลธรรม วัฒนธรรม รวมทั้งดำเนินการศาสนพิธี เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางจิตใจแก่กำลังพลของกองทัพเรือ	แผนกวิชาการ ภารกิจ : กำหนดหัวข้ออบรมศีลธรรม และผลิตบทความทางศีลธรรมประจำสัปดาห์ ฯลฯ แผนกอบรมศีลธรรม ภารกิจ : นิมนต์พระเทศน์ จัด อศจ.บรรยายธรรมและจัดโครงการปฏิบัติธรรม ฯลฯ แผนกศาสนพิธี ภารกิจ : อำนวยการปฏิบัติพิธีต่างๆ ใน ทร. และจัดหาพระพุทธรูปแก่หน่วยต่าง ๆ แผนกจิตนิเทศ ภารกิจ : ให้คำปรึกษาปัญหาทางศาสนา และอบรมผู้ต้องขัง และผู้ติดยาเสพติด ฯลฯ	๑. ผลิตแนวคิดทางธรรมประจำสัปดาห์ ๒. ผลิตวารสารร่วมประจักษ์ ๓. จัดครูช่วยสอนหลักสูตรต่างๆ ใน ทร. ๔. จัดประชุม อศจ.ประจำเดือน ๕. กำหนดหัวข้อเทศน์และบรรยายประจำเดือน ๑. การแสดงพระธรรมเทศนาประจำเดือน ๒. การบรรยายธรรมประจำเดือน ๓. การผลิตรายการนาวีสัมพันธ์(เสาร์-อาทิตย์) ๔. การจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพลใน ทร. ๕. การอบรมศีลธรรมที่ นรช. ๑. พิธีทำบุญวันสถาปนาหน่วย ๓. พิธีทำบุญวันอากาศ ๓. พิธีบวงสรวงตามหลักพิธีการพิธีกรรมของ ทร. ๔. พิธีทำบุญวันกองทัพเรือ ๕. พิธีทำบุญวัน พล.ร.อ.ประพัฒน์ กลุขณจันทร์ ๖. พิธีทำบุญวันบริพัตร ๑. แนวทางให้คำปรึกษาปัญหาทางธรรม ๒. แนวทางอบรมผู้ต้องขังในเรือนจำ ทร. ๓. แนวทางอบรมศีลธรรมแก่เยาวชนที่มีปัญหา ๔. แนวทางอบรมผู้ติดยาเสพติด ๕. กิจกรรมสวดมนต์ประจำวันพุธ ยศ.ทร.

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ Best Practice
"กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร."

หลักการและเหตุผลที่เลือกหัวข้อ”กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.”

การนำกำลังพลของ ทร.เข้าหาศีลธรรม สามารถทำได้หลายวิธี การจัดปฏิบัติธรรมแก่ข้าราชการใน ทร. เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการนำกำลังพลเข้าหาศีลธรรม และถือเป็นแนวทางที่สำคัญด้านการเผยแผ่ศีลธรรมและวัฒนธรรม โดย กอศ.ฯเป็นผู้เสนอโครงการจัดปฏิบัติธรรม และกำหนดสถานที่ปฏิบัติธรรมที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เข้าร่วมการปฏิบัติธรรมในแต่ละครั้ง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ ทร. โดยเฉพาะนโยบายด้าน กำลังพล ที่มุ่งส่งเสริมให้มี คุณธรรม จริยธรรม มีอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และยึดมั่นในค่านิยมของ ทร.

หน้าที่ของข้าราชการที่เป็นชาวพุทธ คือ การศึกษาเรียนรู้พระธรรมคำสอนให้เข้าใจจริง การปฏิบัติตามคำสอนนั้นให้ได้ลึ้มรสความสงบ เพื่อจะได้เกิดปัญญา สามารถแก้ไขปัญหาวิตได้ และหน้าที่สุดท้ายคือการช่วยกันเผยแผ่หลักธรรมสู่คนอื่น

ฉะนั้น การจัดกำลังพล ทร. เข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรมเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาปัญญา แล้วใช้ปัญญานั้นพัฒนาตนสังคมต่อไป.

กระบวนการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร.

การจัดปฏิบัติธรรมแก่ข้าราชการใน ทร. เดิมกำหนดไว้ปีละ ๑ ครั้ง ๗ ละ ๒ รุ่นๆ ละ ๑๐๐ นาย (แต่ปี ๒๕๖๐ นี้ ได้รับการจัดสรร งบ. เพียง ๑ รุ่น จำนวน ๑๐๐นายเท่านั้น) โดยรับข้าราชการที่สมัครใจ เข้ารับการปฏิบัติ ไม่มีการบังคับ และถือเป็นกิจกรรมเทิดพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วย ดังนั้น ผู้ที่ได้รับอนุมัติเข้าร่วมปฏิบัติธรรมแต่ละครั้ง จึงไม่ถือเป็นการลาวิธีดังกล่าวทำให้มีข้าราชการเข้าร่วมปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเมื่อปฏิบัติธรรมแล้วได้เห็นผลคือความสงบด้วยตนเอง ทำให้มีความต้องการจะปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง แต่กิจกรรมดังกล่าวจะดำเนินการได้มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการได้รับอนุมัติให้จัดโครงการนี้ และ งบ.สนับสนุนหรือไม่เพียงใด เป็นสำคัญ กระบวนการอบรมศีลธรรมโดยการจัดปฏิบัติธรรมนั้น เริ่มดังนี้

๑. กอศ.ฯ โดยแผนกอบรมศีลธรรมฯ โทร.๕๓๖๓๔ เสนอขออนุมัติโครงการและ งบ.จาก ทร. ตามหัวที่ ทร.กำหนดให้เสนอ

๒. เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จึงออกเรื่องขออนุมัติจัดปฏิบัติธรรมจาก ยศ.ทร.จากนั้นสำเนาบันทึกที่ ยศ.ทร. อนุมัติแล้ว แจกจ่ายให้ นชต.ทร.เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการทราบ

๓. ออกหนังสือขอใช้สถานที่ปฏิบัติธรรม และนิมนต์พระวิปัสสนาจารย์เพื่อให้การอบรมตามหัวเวลาที่กำหนด

๔. ทำบันทึกถึง ขส.ทร.เพื่อขอรับการสนับสนุนพาหนะรับส่งผู้ร่วมปฏิบัติธรรม

๕. กำหนด อศจ.ทร.รับผิดชอบในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปปฏิบัติธรรม

๖. เบิก งบ.เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

๗. ประสานผู้บังคับบัญชาในการเดินทางไปร่วมพิธี และร่างคำกล่าวพิธีเปิดการปฏิบัติธรรม รวมทั้งจัดปัจจัยไทยธรรมที่จะถวายพระวิปัสสนาจารย์

๒. ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมพัฒนา Flow Chart (แผนภูมิ)
ของวิธีหรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

Flow Chart (แผนภูมิ)

๓. ผลการดำเนินงาน

๑. สถานที่เหมาะสม คือ มีความเงียบสงบพอสมควร เป็นสถานที่สะอาด มีโต๊ะเก้าอี้สำหรับใช้อย่างเพียงพอ เป็นสถานที่สัปปายะ เหมาะแก่การบำเพ็ญเพียรทางจิตเพื่อบังเกิดผลคือความสงบเพื่อใช้พิจารณาภาวธรรม

๒. มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ คือ เจ้าหน้าที่สำหรับการประสานของแต่ละหน่วยที่จัดการปฏิบัติธรรม สำหรับให้ กอศ.ฯ ได้ประสานติดต่ออย่างใกล้ชิดและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ โดยเจ้าหน้าที่ดังกล่าวสามารถที่จะประสานหรือจัดสถานที่ตามข้อ ๑. ได้อย่างเรียบร้อย โดยไม่ให้เป็นภาระของผู้ใดผู้หนึ่ง

๓. มีเครื่องเสียงพร้อมให้การสนับสนุน คือ ในการปฏิบัติธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการ์เสียงสำหรับผู้เป็นวิทยากรและผู้รับฟัง เพราะจะทำให้ผู้เป็นวิทยากรออกเสียงได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้เข้ารับการอบรมก็สามารถได้ยินสิ่งที่ พูดได้ทั่วถึง ชัดเจน ทำให้การอบรมแต่ละครั้งได้ประโยชน์สูงสุดแก่กำลังพล ทร.ที่เข้าร่วมปฏิบัติธรรมทุกครั้ง

๔. มีเครื่องโปรเจคเตอร์ เครื่องโปรเจคเตอร์ เป็นสื่อช่วยให้การปฏิบัติธรรมและบรรยายเกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ผู้รับการอบรมเข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจน จึงจำเป็นสำหรับกิจกรรม การอบรมในยุคปัจจุบัน และสามารถใช้ได้โดยไม่ยุ่งยากจนเกินไป

๕. พาหนะรับ-ส่ง เนื่องจากการปฏิบัติธรรม และการบรรยายธรรมนั้น หลายหน่วยตั้งอยู่ห่างไกลจากสถานที่ปฏิบัติธรรม จึงจำเป็นต้องขอพาหนะรับ-ส่งในการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจ โดยขส.ทร. ให้การสนับสนุนในการเดินทางให้สะดวกรวดเร็ว ทั้งพื้นที่กรุงเทพฯ ปริมณฑล และพื้นที่ต่างๆ โดยรับ - ส่งตามที่นัดหมาย

๖. โต๊ะหมู่บูชาและเครื่องใช้ในพิธี ในการปฏิบัติธรรมนั้น สิ่งที่จะช่วยในการปฏิบัติธรรมมิใช่มีความสมบูรณ์ ก็คือการจัดโต๊ะหมู่บูชาพระรัตนตรัย และประดับโต๊ะหมู่บูชาดังกล่าวด้วย ดอกไม้ ธูป เทียน อย่างเหมาะสม เพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัยก่อนการปฏิบัติธรรม แต่ละหน่วยจึงต้องจัดให้มีตามระเบียบการปฏิบัติธรรมที่กำหนด เพื่อให้เป็นการประกอบพิธีที่สมบูรณ์ที่สามารถสืบทอดพระพุทธศาสนาได้อีกประการหนึ่งด้วย

๗. งบประมาณเพียงพอ เพื่อใช้เป็นค่าจัดเลี้ยงอาหารพระสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรม หากไม่มีงบ. ก็ไม่สามารถดำเนินการได้

๔. บทเรียนที่ได้รับ

ในการจัดปฏิบัติธรรมให้แก่กำลังพลของ ทร. ดำเนินการโดยแผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร. ได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรม ตามตารางการปฏิบัติฯ เป็นการสร้างและพัฒนากำลังพลให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตใจดี มองโลกในด้านบวก สร้างความสามัคคี ช่วยเหลือ เกื้อกูล ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ทำให้ ลดความขัดแย้งลงได้ ส่งผลให้กำลังพลมีคุณภาพ มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑. สำหรับสถานที่ที่มีความเหมาะสม คือ เงียบสงบ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมครุภัณฑ์นั้น จะเอื้ออำนวยให้การปฏิบัติธรรม และบรรยายธรรมบังเกิดผลสำเร็จ คือ ผู้ปฏิบัติธรรมสามารถรับรู้เรื่อง ที่อบรมได้อย่างครบถ้วน สามารถปฏิบัติภาวนาจิตให้เกิดสมาธิได้อย่างรวดเร็ว และเป็นแรงจูงใจอีกทางหนึ่งที่ทำให้คนสนใจในการเข้าร่วมโครงการปฏิบัติธรรม

๒. การมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบตามความเหมาะสมจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว เช่น ปัญหาในเรื่องจัดสถานที่ ปัญหาเครื่องเสียง ปัญหาความพร้อมของผู้ฟังและปัญหาอื่นๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ทำให้กิจกรรมการจัดปฏิบัติธรรมเป็นไปด้วยความราบรื่น สำเร็จประโยชน์ตามความมุ่งหมายของทางราชการ

๓. ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องเสียงและเครื่องฉายภาพนั้น ให้ประโยชน์โดยตรงในการถ่ายทอดความเนื้อหาแก่ผู้ปฏิบัติธรรม เพราะช่วยทำให้เนื้อหาที่ยากกลายเป็นง่ายได้ ทำให้นามธรรมเป็นรูปธรรมได้ และช่วยแก้ปัญหาความรู้สึกเบื่อหน่ายของผู้เข้ารับการปฏิบัติธรรมได้อีกด้วย ฉะนั้น อุปกรณ์เครื่องเสียงและฉายภาพ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดี

๔. พาหนะของ ขส.ทร. ที่ให้การสนับสนุนการจัดปฏิบัติธรรมเป็นสิ่งขาดไม่ได้ เพราะหน่วยต่างๆ ของ ทร. นั้น อยู่ห่างไกลกัน ถ้าไม่มีพาหนะในการรับ – ส่ง กำลังพล ทร. ภารกิจการจัดปฏิบัติธรรมก็ไม่อาจจะสำเร็จลุกลงไปด้วยความเรียบร้อยได้ พาหนะจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ดี

๕. งบประมาณในการดำเนินการนั้น แม้จะไม่มาก แต่เมื่อปรับใช้ให้เหมาะสมแล้วก็สามารถทำให้ภารกิจการจัดปฏิบัติธรรมดำเนินการได้อย่างเรียบร้อย

๕. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. สืบเนื่องมาจากนโยบาย ทร. ให้กำลังพลมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดมั่นในอุดมการณ์รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ จึงทำให้การจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. เกิดขึ้นในกองทัพเรือ โดยกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ เป็นหน่วยดำเนินการ ในแต่ละครั้ง จะมุ่งตอบสนองนโยบายผู้บัญชาการทหารเรือ คนปัจจุบันปี ๒๕๖๐ ด้านพัฒนากำลังพลเป็นหลัก ทั้งนี้ การปฏิบัติของกองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ จะได้จัดทำขอบเขตในการปฏิบัติธรรม โดยมุ่งจัดการปฏิบัติธรรมให้แก่กำลังพล ทร. ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กำลังพล ซึ่งการพัฒนากำลังพลเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญจะส่งผลให้พัฒนากองทัพเรือให้เป็นกองทัพเรือที่มีคุณภาพในอนาคต

ในส่วนของการดำเนินการของ กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ ได้เสนอให้ กองทัพเรือมีคำสั่งให้หน่วยต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปฏิบัติตามสั่งการฯ จากนั้น ออกหนังสือแจ้งกำหนดการจัดปฏิบัติธรรมถึงหน่วยต่างๆ ออกข่าวเพื่อแจ้งให้กำลังพล ทร. ทราบ และออกบันทึกขอรับการสนับสนุนพาหนะรับ-ส่งกำลังพล ทร. จาก ขส.ทร. พร้อมกำหนด อนุศาสนาจารย์ผู้เป็นวิทยากร เมื่อถึงกำหนดวันเวลาปฏิบัติ หน่วยต่างๆ ก็จะจัดกำลังพลไปปฏิบัติ ธรรมตามกำหนด วัน เวลา สถานที่ ตามที่แจ้ง โดยใน ๑ ปีจะมีหน่วยต่างๆ ส่งกำลังพลเข้าร่วมปฏิบัติ ธรรม เฉพาะหน่วยใน กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนในต่างจังหวัดก็มี โดยยึดคำสั่งกองทัพเรือ เป็นหลัก

การดำเนินการดังกล่าว ได้ปฏิบัติเป็นระยะเวลาต่อเนื่องตั้งแต่ ปี.๔๕ จึงทำให้หน่วยต่างๆ และกำลังพลผู้เข้าปฏิบัติธรรม ปรับตัวและเข้าใจภารกิจนี้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่ค่อยมีปัญหาในทาง ปฏิบัติ และบางหน่วยที่มีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ด้วยเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ นั้น อย่างไรก็ตามกิจกรรมนี้ จะมีประโยชน์มากยิ่งขึ้น หากหน่วยนั้นๆ มีผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญ และมีนโยบายส่งเสริม ให้กำลังพลเข้ารับการอบรมอย่างชัดเจน พร้อมประชาสัมพันธ์ให้กำลังพลได้รับการอบรมศีลธรรม /ปฏิบัติธรรมมากขึ้นเรื่อยๆ และดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่อง

๖. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ และรางวัลที่ได้รับ

การจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ที่กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ รับผิดชอบในการจัดปฏิบัติธรรมฯ นั้น โดย กอศ.ยศ.ทร. ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลานานแล้ว และกำลังพลส่วนใหญ่ก็คุ้นเคยเป็นอย่างดี การแจ้งหน่วยต่างๆ เพื่อรับผิดชอบการจัดปฏิบัติธรรม ให้แก่กำลังพล ทร. และการประสาน ขส.ทร.เพื่อขอพาหนะรับ-ส่งกำลังพล ทร.เพื่อไปปฏิบัติธรรม ก็ดี เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ และการกำหนดอนุศาสนาจารย์รับผิดชอบในการเป็น เจ้าหน้าที่ จึงมีรายละเอียดและข้อมูลเก็บไว้ครบถ้วนทั้งในรูปของเอกสาร และไฟล์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ แผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร. สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติฯ ในครั้งต่อไปได้เป็นอย่างดี จึงทำให้การจัดปฏิบัติธรรมให้แก่อำลังพล ทร. อย่างสม่ำเสมอ มีความต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป และ ได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องเก็บในระบบสารสนเทศ ลงใน Web KM Blog ของ ยศ.ทร.

สรุปเป็นขั้นตอนการปฏิบัติได้ ดังนี้

ในการดำเนินการจัดโครงการปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. สามารถดำเนินการตาม แนวทางที่ได้บันทึกไว้ ดังนี้

การดำเนินการของกองอนุศาสนาจารย์

๑. แผนกอบรมศีลธรรมฯ โทร.๕๓๖๓๔ เสนอความต้องการด้าน งบประมาณ ผ่าน ยศ.ทร. ตามห้วงเวลาที่กำหนด
๒. เมื่อได้รับอนุมัติโครงการด้าน งบ.แล้ว ดำเนินการขึ้นเรื่องขออนุมัติจัดโครงการฯ เมื่อ ยศ.ทร. อนุมัติแล้ว
๓. กอศ.ยศ.ทร. ออกข่าวราชนาวิธีรับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ สำหรับข้าราชการจะได้ เตรียมตัว
๔. ออกบันทึกขอรับการสนับสนุนจากหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ขส.ทร. และ พร. เป็นต้น
๕. ทำหนังสือถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ขอใช้สถานที่และขอรับการสนับสนุนพระวิทยากร

๖. จนท.ติดตามการประสานกับหน่วยที่เกี่ยวข้องตามห้วงเวลาเป็นระยะ
๗. เมื่อได้รับจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการจากหน่วยต่างๆ แล้ว เสนอ ยศ.ทร. เพื่อออกข่าวราชนาวิ
แจ่งผู้เกี่ยวข้อง
๘. นัดหมายพาหนะรับ – ส่งเจ้าหน้าที่ส่วนล่วงหน้าเพื่อเตรียมสถานที่ต่างๆ
๙. การปฏิบัติในพิธีเปิดและปิด เป็นไปตามกำหนดการ
๑๐. การปฏิบัติในแต่ละวัน
 - ทำวัตรเช้า ฟังธรรมกถา ปฏิบัติ
 - รับประทานอาหารเช้า
 - ปฏิบัติธรรม
 - พักรับประทานอาหารกลางวัน
 - ปฏิบัติธรรม พัก
 - ปฏิบัติธรรมภาคค่ำ
 - ฟังธรรม ปฏิบัติธรรม
 - เมื่อการปฏิบัติต่อเนื่องพอสมควร มีการสวดอารมณด้วย

หมายเหตุ

ก่อนจัดโครงการในแต่ละครั้ง ควรประสานหน่วยเกี่ยวข้องต่างๆ อย่างใกล้ชิด เพราะการจัดโครงการมีส่วนเกี่ยวข้องหลายหน่วย โดยเฉพาะเวลานัดหมายขึ้นรถ ประสานกับวัดหรือศูนย์ปฏิบัติให้ชัดเจน

การพิมพ์รายชื่อต้องให้ถูกต้องชัดเจน ตลอดจนตรวจสอบตารางการปฏิบัติให้รัดกุม

ทั้งนี้ หากประสงค์ขอข้อมูลเพิ่มเติม สามารถติดต่อขอรับไฟล์ข้อมูลได้ที่ แผนกอบรมศีลธรรม กอศ.ยศ.ทร. โทร.๕๓๖๓๔ และเก็บไว้ใน Web Blog ของ ยศ.ทร.

เพื่อสามารถนำไปปรับใช้

และส่งต่อความรู้ได้

แหล่งข้อมูลและการจัดทำ Best Practice

๑. ข้อมูลจาก อนุมัติ จก.ยศ.ทร. เมื่อ ๒๗ ม.ค.๖๐ ท้ายบันทึก กอศ.ยศ.ทร.(แผนกอบรมศีลธรรม) ที่ กท ๐๕๓๔.๑๕/๔๓ ลง ๑๖ ม.ค.๖๐

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๓. ข้าราชการที่ทำหน้าที่อนุศาสนาจารย์ที่มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานในการจัดปฏิบัติธรรมเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ โดยการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากเจ้าหน้าที่ฯ คนเดิมสู่เจ้าหน้าที่คนใหม่ๆ ด้วยการสนทนา การสัมภาษณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการการจัดปฏิบัติธรรม การอบรมศีลธรรม สนทนากันอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำ หรือตามโอกาสที่เหมาะสม

๔. ข้อมูลหัวข้อเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจ จากสถาบันทางพระพุทธศาสนาต่างๆ หรือข้อมูลจากพระเถระผู้ใหญ่ที่พุทธศาสนิกชนเคารพนับถือ เพื่อนำมาในการจัดปฏิบัติธรรมแก่กำลังพล ทร. ในแต่ละครั้ง โดยคัดเลือกหัวข้อให้เป็นไปตามนโยบายของผู้บังคับบัญชา ตามสถานการณ์ปัจจุบัน

